

bibban

**Bokcirkel
i 20 år**

SID 25

**Fyyri
Kyrksläatts
nya bibliotek**

SID 14

**Från
estrادpoet
till författare**

SID 19

Innehåll 3/2020

FYRI – MED RUM FÖR ALLA

Kyrksläatts nya bibliotekshus Fyri öppnade sina dörrar i oktober. Det är en mångsidig och modern byggnad där fem olika aktörer samlas. Läs och inspireras!

14

NY STUDIEINRIKTNING
MÖJLIGGÖR JOBB PÅ
BIBLIOTEK

12

TVÅ RÖSTER OM DEN
DIGITALA BOKMÄSSAN

10

ROSANNA FELLMAN –
AKTIVIST OCH FÖRFATTARE

19

TRE VÄGAR TILL
DEBUTBOKEN

22

BOKCIRKEL GAV VÄNNER
FÖR LIVET

25

Aktuellt	4–9
Två upplevelser av en digital bokmässa	10
Ny studieinriktning möjliggör jobb på bibliotek	12
Bibliotekskompetens på utbildnings- eller läroavtal vid Careeria	13
Bibliotekshuset Fyri – med rum för alla	14
Kolumnen: En förändring kan starta med ett projekt	16
Vi ställer inte in utan om	17
Årets biblioteksgärning 2020	18
Jullovsläsning för barn och ungdomar	18
Från aspirerande författare till mediepersonlighet	19
Tre vägar till debutboken	22
Språkbud gav nya perspektiv på språkfrågan	24
Från gemensamt läsintresse till ovärderlig vänskap	25
Fem frågor till föreningens nya ordförande	28
Styrelsen presenterar sig	29–30
Föreningsinfo	31

Vad tar vi med oss?

UNDER DET SENASTE ÅRET har en hel del gjorts för att försöka skapa delaktighet inom föreningen trots att vi inte träffas fysiskt. Tidigare har vi kanske inte värdesatt korridorsdiskussionerna innan mötet eller konferensen på samma sätt som vi skulle göra idag. Just nu befinner vi oss ännu i en tid av digitala kaffepauser och evenemang som vi inte vet om de kommer att bli av, senarelagda eller inställda.

Bibliotekspersonalen är en kreativ och anpassningsbar skara. Många nya idéer har fötts ur den krävande situation vi befinner oss i och vi har återigen fått bevisa att biblioteken är så mycket mer än en förvaringsplats för böcker. Även om vi nu på hösten återgått till någon form av normal verksamhet, har vår digitala närvaro stannat kvar i större omfattning än tidigare. Omvärlden har förändrats, kraven från kunderna har förändrats och konkurrensen, speciellt inom digital media, ser annorlunda ut. Samtidigt är flera av landets kommuner i en ekonomiskt svår sits, där biblioteksverksamheten ses som en enkel måltavla för inbesparingar. Vi är dock vana att jobba offensivt och gör det nu både på ett digitalt och fysiskt plan. Varför ska invånarna fortsätta att besöka

oss? Vad är det vi kan erbjuda? För att fortsätta vara en viktig del av dagens samhälle måste vi fortsätta förändras och ständigt förbättra vår service; och det med utgångspunkt i vad våra kunder önskar.

Vad kommer vi att ta med oss av det gångna året? Har vi lärt oss hitta nya lösningar och arbetssätt? Denna fråga lär vi kanske fortsätta ställa oss, även efter att vi återgått till det som vi just då anser vara det normala. Men även om vi ännu är fysiskt distanserade, kan vi tillsammans i föreningen utvecklas och skapa mervärde inom den finlandssvenska biblioteksgemenskapen. Vi i föreningens styrelse vill gärna ha era synpunkter på det vi

gör – och det vi inte gör, men enligt er kunde göra. Finns det något ni önskar, saknar eller vill berätta? Eller vill ni bara träffa andra medlemmar? Delta gärna i föreningens digitala kaffepaus andra tisdagen varje månad, arrangerat av vår verksamhetsledare via Zoom. Kom med och byt idéer, tankar och åsikter eller bara för att dricka en kopp kaffe tillsammans med andra medlemmar. Prenumerera gärna på vårt nyhetsbrev för möteslänk och senaste info.

Marina Sandström
Ordförande, FSBF

Bibban

är Finlands svenska biblioteksförnings medlemstidning, som utkommer tre gånger om året. En webbversion av tidningen publiceras på www.fsbfi.fi där också tidigare nummer finns att läsa. Kontaktuppgifter till styrelsemedlemmarna finns på sidan 27.

ISSN (tryckta upplagan): 1459-5044
ISSN (webbversionen): 1459-5052

UTGIVARE

Finlands svenska biblioteksförning r.f.

Ansvarig utgivare

Marina Sandström (ordf.)
ordforande@fsbfi.fi

Chefredaktör

Pia Vuorio
fsbfi@fsbfi.fi

REDAKTIONSRÅD

Malin Hollmén, Mikael Wickström,
Lotta Karlström, Mikael Gros
Layout Heidi Jylhä, Solid Media
Tryckeri Forsberg, Jakobstad

ANNONSER

Vill du annonsera i Bibban?
Hör i så fall av dig till fsbfi@fsbfi.fi.
Annonsspriser:
Helsida (bakpärm) 350 €
Helsida (inlägga) 300 €
Halvsida 200 €, fjärdedelssida 150 €

MATERIAL

Material som skall publiceras i tidningen levereras enklast per e-post till fsbfi@fsbfi.fi. Redaktionen förbehåller sig rätten att redigera text och bilder före publikation och ansvarar ej för returnering av inskickat material.

Medlemsavgift

Ordinarie medlemmar 25 €
Studerande, arbetslösa, pensionärer och föräldralediga 10 €
Konto: FI1280001270200513
Referensnummer: 30 050 15
Betalarens namn bör vara samma som medlemmens.

Prenumerationsavgift

Inom Finland 35 €
Utomlands 45 €

Adressändringar

Adressändringar och andra medlemsärenden kan meddelas per e-post till azra.arnautovic@fsbfi.fi

Webbplats www.fsbfi.fi

Pärmbild Amanda Grönroos

Premiär för Nordic Libraries Annual

DEN 5–6 NOVEMBER arrangerade Regionförvaltningsverket den första nordiska konferensen ”Nordic Libraries Annual”. Temat var hållbar utveckling. Webbkonferensen genomfördes i samarbete med Biblioteksakademien.

Det bjöds på två intensiva dagar med allt från mer övergripande tankar om hållbarhet till konkreta exempel på hur bibliotek i Norden jobbar med dessa frågor.

Liisa Rossi från Kuopio stadsbibliotek berättade om deras arbete med att bli ett så plastfritt bibliotek som möjligt bland annat genom att sluta med inplastning av alla böcker. Detta projekt ska ännu utvärderas men hittills är erfarenheterna positiva och intresset från andra bibliotek har varit stort.

Kaja Ahnfelt från Deichman Grünerløkka i Oslo gav inspirerande exempel på hur biblioteket arbetar med hållbarhet som en röd tråd i verksamheten exempelvis genom att ordna teknikfixarpartyn.

Jonas Söderholm vid bibliotekshögskolan i Borås har undersökt

utlåning av sådant som inte har en författare eller inte kan digitaliseras. I det här sammanhanget fungerar biblioteket som modell för hur verksamheten är upplagd. Exempel gavs på att det i USA redan på 1970-talet startades så kallade tool lending libraries. Är det en uppgift för de traditionella biblioteken att låna ut exempelvis motorsågar och hammare? I Borås lanseras snart ett alternativ till bokbuss som innehåller prylar för utlån i stället för medier.

Dags för självkritik

Att tänka hållbart i den egna verksamheten gavs det många exempel på; allt från solpaneler på taket och elbil till oplastade böcker och flytande bestånd. Vill vi arbeta aktivt med dessa frågor måste biblioteken också självkritiskt titta på hur hållbart vi arbetar.

Min sammanfattning av de två dagarna är att hållbarhet kan fungera som en motor när biblioteksservicen utvecklas. Biblioteken kan vara en viktig inspirationskälla och medspelare i hållbarhetsarbetet. Samtidigt är det viktigt att fundera över vilken roll biblioteket vill ta i det här sammanhanget.

Något som också kom fram var att biblioteken borde bli bättre på att knyta sin verksamhet till de globala målen (SDG – Sustainable Development Goals) och synliggöra detta. Mycket av det som biblioteken gör stöder hållbarhetsagendan. **Jan Holmquist** berättade om hur bibliotek i Danmark jobbar med målen.

Seminarier hade totalt 1800 följare under de två dagarna. Avsikten är att seminariet ska ordnas varje år med olika teman.

Materialet och presentationerna finns publicerade på:
<https://www.kirjastokaista.fi/en/tag/nordic-libraries-annual-2020>

Fredrika Sundberg

Förvaltningschef kultur och fritid
Mariehamn

Grönt bibliotek. Ett projekt för att göra Jakobstads stadsbibliotek klimatsmart inleddes i september. Som en del av projektet består all belysning numera av LED-lampor. Foto: Ab Wikström Media

Ska vi vara hållbara eller håller det att bara vara?

Jakobstads stadsbibliotek har inlett ett projekt kallat Grönt bibliotek. I trådarna håller en projektledare med uppgift att göra biblioteket till en nyckelspelare i den hållbara staden.

Vad är ett grönt bibliotek egentligen? Finns det bibliotek som inte är gröna? När jag började projektet den 1.9 kom jag in i en verksamhet som redan påbörjat arbetet och spånat fram idéer. Vi har bytt ut alla lampor i huset mot LED-lampor och sänkt elförbrukningen med 20%. En enkel sak men ett stort första steg. För att ge trovärdighet och transparens åt vårt arbete har vi också påbörjat resan mot en certifiering enligt Ekokompassen, som flera bibliotek i Helsingfors redan har gjort. Idéer i övrigt har vi många; solceller på taket, planteringar på innergården, ett grönt hörn. Idén med det gröna hörnet tycker jag själv är det roligaste, men det ska förstås inte vara någonting som är där bara för syns skull. Tanken är att inreda hörnet med begagnade möbler, soffor, fåtöljer, någon hylla, och på så sätt skapa en inbjudande miljö som är hållbar på samma gång.

Klimatsmart hörn

Vi har inlett ett samarbete med studerande vid Novias inredningsarkitekturprogram. Med begagnat i hörnet blir möblemanget en del av budskapet. I hörnet ska det finnas böcker och material med klimat- och miljötema men också broschyrer och utställningar, gärna i samarbete med stadens skolor, småbarnspedagogiken och ungdomsbyrån. Vi vill att det ska vara ett ställe där man kan få information men också inspiration, tips på vad man kan göra men också komma i kontakt med andra besökare, myndigheter och organisationer. Biblioteket står inte ensamt med klimatutmaningen. Ibland framställs mänsklighetens utmaningar som om lösningen hängde på individen, politiken eller näringslivet. Sanningen är som vanligt någonstans mittemellan. Här kan biblioteket vara en nyckelspelare. Om lösningen på våra utmaningar ligger i en samverkan

mellan alla goda krafter så kan de mötas på biblioteket. Vi ska inte ägna oss åt "green wash" och lova mer än vad vi håller, men inte heller ägna oss åt "green hush" och förminska vår insats. Det är viktigt att inte fastna i det vi borde göra utan också komma ihåg det vi redan gör. Biblioteket är en del av lösningen.

Miljöhjältar

Vi tillämpar redan cirkulär ekonomi genom att återanvända vårt material och våra gemensamma lokaler är ett smart sätt att utnyttja resurser gemensamt. Som individ är det lätt att känna att ett stort ansvar läggs på våra axlar. Vi kör för mycket bil, vi äter för mycket kött. Då kan det vara trevligt att få höra att du som vanlig biblioteksbesökare bidrar till klimatarbetet. Kanske vi kan uppmärksamma att våra besökare i själva verket är miljöhjältar genom att de kommer hit och utnyttjar de gemensamma resurserna. Om vi lyckas förmedla det budskapet kan klimatarbetet, förutom övriga vinster, också vara ett sätt för biblioteket att hävda och bibehålla sin relevans i samtiden.

Martin Lövstrand

Bibliotekarie, Jakobstads stadsbibliotek

Ny digital lärmiljö för läsning

Av lärare – för lärare. Det som startade som en svag illusion för fem år sedan har blivit verklighet. Läs-
väskan är en digital lärmiljö som samlar allt som har
med läsundervisning och läsglädje att göra under
ett och samma tak.

Idén kläcktes av en handfull kreativa och pedagogiska experter i Pargas, alla med koppling till barn, inläring och läsning.

– Jag är själv lärare och tillsammans upptäckte vi att det behövs ett verktyg av den här kalibern. Ingen hade ännu uppfunnit ett dylikt, så vi var helt enkelt tvungna att göra det själva, skrat-
tar en av grundarna **Lotta Dammert**, biträdande rektor i Sarlinska skolan.

Dammert beskriver Läsväskan som en nytänkande lärmiljö som möter eleven i elevens värld. Den är gjord av lärare för lärare att använda i klassrummet.

– Läsväskan är inte svår att an-

vända och vi har också märkt att den verkligen fungerar. Jag önskar att alla lärare skulle ge den en chans och verkligen satsa på läsning i klassrummet, eftersom läsning ofta är nyckeln till skolframgång.

Sporrar läsglädje

Läsväskan fungerar som en samlingsplats där man kan bokföra sin läsning. Den innehåller en digital bokhylla där man lägger sina böcker efter att man läst dem. Här kan man sedan blicka tillbaka på sin läshistoria, recensera böcker och få tips om fortsatt läsning.

– Vi är många runt barnet som kan jobba för att stärka barnets läsning.

Skolan, familjerna och biblioteken. Alla kan mötas i Läsväskan. Jag tror också att det är viktigt att lyfta fram att man i dag kan läsa på många olika sätt. Det är inte bara böcker i pappersformat som är det enda sättet. Man kan lyssna på en bok, man kan läsa från en platta och man kan högläsa tillsammans, säger bibliotekarie **Jolanda Raitio**.

Ger insyn

– Läsväskan hjälper också föräldrar att engagera sig i sina barns läsning. Här kan vi följa med våra barns läsutveckling, ha insyn i vad barnet läser och på det viset visa intresse för det som barnet gör i skolan. Det blir lättare att uppmuntra och diskutera läsningen. Föräldrarna är ju en väldigt viktig del av elevernas läsinläring, säger **Susanne Båge**, klasslärare i Malms skola.

Utvecklarna av Läsväskan ser många fördelar med det digitala verktyget.

– Framförallt tror jag att det underlättar i undervisningen då man på ett och samma ställe ser hurdana läsare man har i klassen. Dessutom ser man kompletta boklistor över vad eleverna har läst. Den trigger också eleverna att utmana sig själva och läsa mer. Ju mer du läser, desto större belöning får du i systemet. Barnen tycker att det är roligt att mäta sin läsfieber, säger **Jens Eriksson**, IT-stöd på Läsväskan.

Susann Bertills & Robin Ljung

Stolta utvecklare. Jolanda Raitio och Lotta Dammert har varit med och skapat det nya digitala verktyget Läsväskan för lärare. Foto: Susann Bertills

Nya utmaningar. I mars 2021 startar en ettårig fortbildning för bibliotekspersonal. Syftet med kursen är att ge personalen verktyg att bemöta förändringar och nya krav som ställs på biblioteken. Foto: Bigstock

Efterfrågad längre biblioteksfortbildning startar i mars 2021

BIBLIOTEKENS SYNLIGHET OCH

ROLL i samhället, kundservice och bemötande, personalens kompetensutveckling, trygghet och välmående – det är några ämnen som tas upp i en ettårig fortbildning för bibliotekspersonal med start i mars 2021.

Fortbildningen arrangeras av Centret för livslångt lärande vid Åbo Akademi. Utbildningsplanerare **Nancy Pettersson** berättar att man fört diskussioner med bibliotekspersonal i alla regioner i Svenskfinland och byggt upp fortbildningen enligt de behov och önskemål som kommit upp.

– Det som efterfrågats är en längre fortbildning. Det ordnas ganska sällan sådana, istället är det kortare kurser på en eller en halv dag. Den här fortbildningen ger möjlighet för bibliotekspersonal att skapa kontakter, utbyta tips och idéer och lära av varandra, säger Pettersson.

Nya krav bemöts

På kursen ges utrymme för kollegialt lärande via diskussioner och gemensamma övningar och tanken är förstås att man också ska föra vidare det man lär sig till sitt eget kollegium.

– De förändringar som sker i

samhället påverkar biblioteken. Till exempel de medborgarfärdigheter som man idag förväntas ha ställer nya krav på den handledning som ges i biblioteken. När nya uppgifter överförs på biblioteken förändras också kraven på bibliotekspersonalen.

Inledningsvis ordnas fortbildningen virtuellt men förhoppningen är att man också ska kunna ordna fysiska träffar. Avspark blir det på ett halvdags virtuellt inspirationsseminarium den 26 mars 2021. Moderator är inspiratör **Jens Berg** under vars ledning man lägger en gemensam grund och hittar inspiration för fortbildningen. Bland annat identifieras de stora trenderna som formar vårt samhälle idag, hur de påverkar biblioteken som samhällsbärande institutioner och hur de behov som uppstår kan bemötas.

Flexibel helhet

Fortbildningen är indelad i fyra temahelheter: Biblioteket som samhällsaktör, Bemötande och kundservice, Kompetensutveckling och kollegialt lärande, Välmående arbetsgemenskap och välbefinnande på arbetsplatsen. Varje helhet har 1–2 träffar dagtid, om de är virtuella är träffarna halva dagar.

Mellan träffarna sker kompetensutveckling både individuellt och på distans tillsammans med gruppen.

Fortbildningen är öppen för bibliotekspersonal men deltagarantalet är begränsat.

– Vi är medvetna om att vi ordnar fortbildning för människor som jobbar och som redan har fulla dagar, så vi försöker planera en flexibel helhet.

Föreläsarna är olika beroende på temat och dessutom är utbildningsplanerarna **Nancy Pettersson** och **Kristina Westerén** kursledare och handledare genom hela kursen.

Fortbildningen finansieras av Svenska Kulturfonden och är avgiftsfri för deltagarna. Eventuellt behov av kost och logi betalar var och en själv. Arrangör är Centret för livslångt lärande vid Åbo Akademi och Yrkeshögskolan Novia.

Ett mer detaljerat program, kontaktuppgifter och information om anmälan som öppnar i mitten av december finns på CLL:s webbplats på adressen <https://www.abo.fi/centret-for-livslangt-larande/kultur-och-samhalle/biblioteksfortbildning-2021-2022/>

Mia Henriksson

Nordiska rådet prisade Svenskfinland

Monika Fagerholm tilldelades Nordiska rådets litteraturpris för sin roman *Vem dödade Bambi?* den 27 oktober.

Monika Fagerholm skyr inte brännhet, viktiga teman i denna fascinerande roman som handlar om konsekvenserna av en gruppvåldtäkt i en välbärgad liten stad. Fagerholm dyker in i händelserna före och efter våldtäkten. Ingen vill befatta sig med det skedda, allra minst offret. Men denna berättelse fokuserar inte på offret utan på förövarna och nätverket kring dem, på ett miniatyrsamhälle där man sopar trauman under den kollektiva vardagsrumsmattan. Tystnaden kring våldtäkten är kompakt och symptomatisk. "Nu ska vi vända blad och en vacker dag har vi vänt så många blad att inget av det här har hänt", som mamman till en av förövarna utbrister.

Fagerholms precisa språk utforskar förnekandets mekanismer och patriarkala normer. Tonfallet är typiskt Fagerholmskt: fantasifullt, upprepan- de och raljerande, och boken är svår att lägga ifrån sig. Mellan raderna sjuder ett raseri av hög kaliber. *Vem*

Roman och barnbok. Barnboksillustratören Jenny Lucander och författaren Monica Fagerholm var två av vinnarna på Nordiska rådets prisutdelning. Foto: Seppo Samuli/Nordisk kulturkontakt

dödade bambi? är en tunn roman, den går på 219 sidor, till skillnad från Fagerholms tidigare mastodontverk. Det korta formatet passar historien mer än utmärkt. Det viktigaste finns med, resten får läsaren luska ut själv.

Kira Nalin

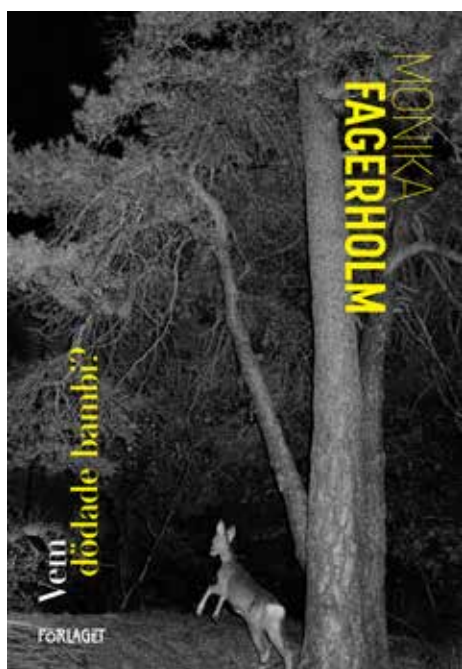
Specialbibliotekarie på Nordisk kulturkontakt

Liten, stor roman. Monika Fagerholm är en av Finlands internationellt mest kända författare. *Vem dödade Bambi?* är till skillnad från Fagerholms tidigare romaner ett verk av det kortare formatet. Foto: Niklas Sandström

Juryns motivering:

Monika Fagerholms roman *Vem dödade bambi?* är en med rasande energi skriven stiliserad moralitet. En gruppvåldtäkt begås av välbeställda ynglingar i den burgna Villastaden strax utanför Helsingfors. Fagerholms fokus är inte på offret utan på förövarna och på det som utspelas före och efter våldtäkten. Särskilt föräldragenerationens strävan att efteråt släta över ger henne möjlighet att excellera i träffsäker samhällssatir. Språket kränger fram, än sprakande av kraft, än melankoliskt besvärjande. I bokens täta väv av dialoger, refränger och populärkulturella referenser finns en hård sanning som drabbar personerna hur de än värjer sig. Gusten Grippe, den enda av förövarna som vidkänns skulden, blir en motkraft mot det mörka suget från rummet där övergreppet begicks. Mot vår ytfixerade, statushungriga tid ställs längtan efter det oförstörda, en livsviktig längtan som skrivs fram i form av minnesbilder av kärlek och vänskap, stunder det går att återvända till och hämta kraft ur.

Tredje gången gillt för Jenny Lucander

NORDISKA RÅDETS barn- och ungdomslitteraturpris gick i år till bilderboken *Vi är lajon!*

Boken är ett samarbete mellan den svenska debuterande författaren **Jens Mattsson** och den finlandssvenska illustratören **Jenny Lucander** som i år var nominerad till priset för tredje gången.

Vi är Lajon! är en otroligt vacker och viktig bok om syskonkärlek, sorg och om lekens kraft. Lillebror och storebror är starka lajon som jagar och ryter på savannen. Då storebror insjuknar ändras lekplatsen, lajonpälsen lossnar, rytandet blir svagare och slutligen begränsar sjukhussängens galler och alla slangarna lajonets frihet. Lajon

ska och vill vara fria, de vill ryta, de vill fortsätta leka tillsammans.

Det är lillebrors berättelse vi hör. De vuxnas allvarsamma blickar och oro läser vi i bilderna som fortsätter berätta där texten tar slut. Oberoende av vad som händer finns kärleken och leken där. ”Jag gör lajontricks för att göra honom glad”, säger lillebror.

Mikaela Wickström

Barnbibliotekarie på Nordisk kulturkontakt

Prisad illustratör. Jenny Lucander har illustrerat flera hyllade barnböcker. Hennes bildberättande har uppmärksamats som originellt, färgmättat och samtidspräglad. Foto: Mats Engblom

Juryns motivering:

Årets vinnarbok står omutligt på barnets sida, med ett barnperspektiv genomdrivet i både text och bild. Leken fungerar läkande då det allra svåraste inträffar, att ett litet barn insjuknar i en dödlig sjukdom. In i den bleksiktiga sjukhusvärlden tränger sig låtsasleken savann med sin livfulla orangea kulör. Den oregerliga leken rymmer all den sorg och oro sjukdomen utlöser. Kaxigt går bildperspektiv, dekorativa element och kolorism i dialog med nordisk bilderbokstradition á la Ingrid Vang Nyman och Tove Jansson, men med ett helt eget uttryck bräddfullt av originalitet i perspektiv, linjedragning, färgval och persongestaltning. Texten sekunder stilrent, med sitt drivna jag-perspektiv färgat av lekens yvighet. Gestaltningen av föräldrarnas omsorg och förtvivlan är verkets smärt- och vilopunkter. Broderskärleken och bokens modiga slut antyder i sin tur att ett nytt Nangijala finns. Verket är ett nordiskt samarbete av bästa snitt öppet för läsare i alla åldrar och djupt gripande.

Save the date:

*Finlands svenska
biblioteksdagarna*
6–7.5.2021

Finlands svenska biblioteksdagarna kommer att ordnas 6–7.5.2021 – digitalt!

2020 är året då de flesta av oss fått testa på olika digitala sätt att mötas. Med positiva erfarenheter från vårt lyckade årsmöte och webinarium riktar vi nu blickarna mot 2021 och

Finlands svenska biblioteksdagarna. Vi hoppas att kunna erbjuda ett intressant och varierande program som du kan följa med var du än befinner dig.

Håll utkik på vår hemsida och följ med föreningens nyhetsbrev för att hålla dig uppdaterad!

Med på distans. 2020 var året då Helsingfors bokmässas ordnades helt digitalt. Foto: Johanna Häggblom

Trå upplevelser av en digital bokmässas

ÅR 2020 HAR KRÄVT en del omställningar. Vår årskonferens i sitt ursprungliga format ställdes in och i stället ordnades ett hybridårsmöte och webinarium. Den traditionella träffen på Helsingfors bokmässas uteblev också. I stället föddes idén att våra medlemmar kunde vinna biljetter till den digitala bokmässan. Nyhetsbrevet

i oktober bjöd alltså på en liten överraskning och två lyckliga vinnare fick varsin heldagsbiljett till bokmässan. I sina texter reflekterar de bland annat över det digitala formatet och vilka program som väckt störst intresse.

Azra Arnautovic

Första bokmässaupplevelsen blev digital

Foto: Tobias Ahlfors

JAG HADE TUREN ATT vinna en biljett till Helsingfors bokmässas av FSBF, tack! Trots mitt stora litteraturintresse hade jag aldrig tidigare besökt en bokmässas, så jag tyckte det var på tiden att göra det.

Helsingfors bokmässas 2020 var digital i likhet med många andra evenemang i år. Det här påverkade onekligen upplevelsen av bokmässan för såväl besökare som arrangörer. Det som fattades i den digitala bokmässans format var minglet. Den rusande känslan av vimmel; människor och böcker som trängs i ett och samma utrymme. De mindre kända författarna och de mindre förlagen förlorade den synlighet som de annars kan få på mässan. Vi fick inte våra böcker signerade och vi kunde inte utbyta några ord med en inspirerande författare. I år tittade vi på de tunga namnen inom bokbranschen från våra hemmasoffor.

Samtidigt ökar den här formen av mässas en tillgänglighet som aldrig varit möjlig tidigare, precis som med mycket annat som digitaliseras eller utförs på distans. Vi har genom olika strömningstjänster och distansjobb vant oss vid att kunna ta del av saker utan att lämna hemmet. Frågan är om en digital mässas lockar de som vanligtvis inte skulle besöka mässan, eller om bokmässans veteraner blir den överlägset största besökargruppen?

SANDRA BERGLUND

Bor: i Karis

Studerar: informationsvetenskap via Öppna Universitetet

Bokbloggar på snowglitterbooks.com

Bookstagrammar på Instagram @snowglitterbooks

Inspirerande författarsamtal

År 2020 har varit ett år då de flesta evenemang ställts in, så visst kändes det ändå fint att en bokmässas kunde ordnas i någon form. Bokmässans överlevnad och status i den digitala världen kan bli utmanande, om det skulle visa sig att den behöver vara digital också framöver. Det går att debattera om benämningen "mässas" ens stämmer in på årets format. Det blev

lite som en talk-show, jag hade gärna sett fler program med fokus på boktips och läsinspiration. Det brukar finnas en hel del mässerbjudanden på böcker från förlagen men dessa var svåra att upptäcka i år.

Samtalen med författarna var mer inspirerande än jag förväntat mig, det blev en ganska familjär stämning på de finlandssvenska scenerna. Min favorit bland programpunkterna var **Janina Orlovs** samtal med poeten och Svenska akademiledamoten **Tua Forsström**. De diskuterade bland annat om att återbesöka sina tidigare skrivna verk. Tua konstaterade att det inte är på gott och ont, utan enbart på gott, även om hon inte längre kan förlika sig med vissa av de tidigaste texterna. Tua pratade om att kunna vara barmhärtig mot sig själv. Coronapandemin har påverkat arbetssituationen för författare, det borde vara en idealisk situation med mycket tid och lugn och ro, men den kan inte ersättas med den frivilliga exilen i det kreativa författararbetet. Tua talade också om sin kärlek till djur som ofta syns i hennes dikter. Det var första gången jag såg en intervju med Tua och det sympatiska och kloka intryck hon gav gjorde mig definitivt intresserad att bekanta mig mera med hennes verk.

I hopp om en fysisk bokmässas 2021!
Sandra Berglund

Bekvämt besök. Det blev en annorlunda bokmässan i år då arenan utgjordes av det egna vardagsrummet.

En tillbakablick på bokmässan 2002. Johanna Häggblom har besökt Helsingfors bokmässan flera gånger i snart tjugo år. Det bästa med årets digitala upplevelse var enligt Häggblom att kunna ta del av de olika programpunkterna i lugn och ro.

Med bättre teknik kunde hybridmässan vara svaret

FÖRSTA GÅNGEN JAG besökte Helsingfors bokmässan var 2002 och allt sedan dess har mässan haft något magiskt över sig. Redan då överväldigades jag av böckerna, författarna och alla mässbesökare. Jag kände mig lyckligt lottad över att få befinna mig på samma ställe som alla berättelser och deras författare!

Höjdpunkterna, på den mässan, var att jag träffade **Robert Åsbacka** och att jag köpte mina första Harry Potter-böcker. I tåget på vägen hem började jag läsa första boken och tänkte nästan missa avstigningen i Bennäs. Under studietiden i Vasa reste jag varje höst ner till Helsingfors för att gå på mässan och för att umgås med mina väninnor i storstaden.

När jag läste om tävlingen i FSBF:s nyhetsbrev ville jag genast delta i den. När jag sedan nåddes av nyheten att jag vunnit en fribiljett till årets bokmässan hoppade jag runt och tjöt av lycka! På mässans första dag gick jag igenom hela programmet och markerade alla mina favoriter.

Det bästa med årets bokmässan

var helt klart att man kunde välja att se programmen när som helst och var som helst. Heltidsbiljetten gav dessutom en chans att se alla program ända fram till den 8 november. När jag deltagit i de tidigare mässorna har jag hastat mellan de olika programmen för att hinna se allt jag vill se. Nu kunde jag se på mässan hemifrån. Mässans programhöjdpunkter var intervjuerna med författarna **Ulrika Hansson, Karin Collins, Ann-Luise Bertell** samt **Johanna Holmström** och **Riitta Kylänpää**. Jag har redan lånat både Hanssons bok *Jaktlaget* och Holmströms bok *Borde hålla käft – en bok om Märta Tikkanen* från biblioteket. Även de finskspråkiga programmen var intressanta att följa med.

Tyvärr fungerade intervjuerna med författarna på distans mycket dåligt. Uppkopplingar, ljud och bild försvann med jämna mellanrum.

Från den fysiska mässan saknade jag främst att få gå omkring bland böckerna och att heja på bekanta. Jag tror att bokmässan kunde förnyas och bli en hybridmässan så att man både

JOHANNA HÄGGBLOM

Bor: i Ytterjeppo tillsammans med man, två barn och två katter

Jobbar: som biblioteksfunktionär vid Nykarleby stadsbibliotek. Är tre dagar i veckan i Jeppo bibliotek, ett av stadsbibliotekets två filialbibliotek

kunde delta på plats och se programmen via nätet. Tack till Finlands Svenska Biblioteksförning för vinsten! Den satte guldkant på året 2020.

Johanna Häggblom

Ny studieinriktning möjliggör jobb på bibliotek

Yrkesakademin i Österbotten erbjuder blivande merkonomer kurser med biblioteksinriktning. Syftet är att fungera som ett komplement till den biblioteksutbildning som kräver magisterexamen.

I våras annonserade Yrkesakademin om en ny studieinriktning för grundexamen i affärsverksamhet som ger kompetens att arbeta på bibliotek. I utbildningen ingår såväl obligatoriska som valbara examensdelar som är skräddarsydda för biblioteksverksamhet. För närvarande är det redan en handfull merkonomstuderande som nappat på Yrkesakademins utbildning. Eftersom de olika examensdelarna i huvudsak är möjliga att genomföra på distans består gruppen av studerande från olika håll i Svenskfinland.

Enligt **Carina Storhannus**, utbildningskoordinator vid Yrkesakademin, föddes den biblioteksinriktade delen av merkonomexamen av en slump.

– En av våra studerande visade stort intresse för att jobba på bibliotek men då hade vi ännu inte specifika kurser för den typen av jobb. Hon var ändå så pass ivrig att hon ordnade en praktikplats åt sig på ett bibliotek. Eftersom dagens arbetsuppgifter på ett bibliotek handlar om mycket mer än om att katalogisera och låna ut böcker började vi fundera på om vi kunde erbjuda

biblioteken personal med kunnighet också inom andra områden än traditionella bibliotekstjänster.

Storhannus menar att bibliotekets roll i samhället förändrats och att dagens och framtidens bibliotek måste kunna erbjuda tjänster som är i takt med tiden. Som exempel nämner hon kompetens att ordna evenemang och dra igång projekt.

– Biblioteket har redan länge haft en viktig roll som ett slags samhällets vardagsrum öppet för alla. Det är en plats för olika slag av evenemang så som författarkvällar och föreläsningar. Men det behövs kompetens att planera och genomföra evenemangen och hitta på nya sätt att locka publik, säger Storhannus.

Kompetens i ekonomifrågor

För blivande merkonomer som vill inrikta sig på biblioteksarbete rekommenderas tre obligatoriska examensdelar; kundservice, resultatinriktad verksamhet och arbete i arbetsgemenskap. Inom delen för kundservice lär sig den studerande bland annat att betjäna interna och externa kunder i olika kanaler genom att använda sina språkkunskaper medan den resultatinriktade verksamheten i första hand handlar om att förstå sig på olika organisationers företagsmodeller och kostnadsstrukturer. Till de valbara delarna som är komponerade för jobb på bibliotek hör arbete inom bibliotekstjänster, informations- och vägledningstjänster, evenemangsproduktion och projektarbete.

– Utbildningen ger färdighet att ansöka om bidrag för olika slag av pro-

För mångsidighet. Carina Storhannus, utbildningskoordinator vid Yrkesakademin, hoppas att den nya studiehelheten som ger kompetens att jobba på bibliotek ska ge bredd åt bibliotekens verksamhet. Foto: Malin Storhannus

jekt eller evenemang och göra upp en realistisk budget. Det kan handla om att till exempel ordna en författarkväll med en känd författare. För att genomföra det behövs pengar för att täcka författarens resekostnader och kanske till och med betala ett arvode. Till denna del hör också att kunna marknadsföra evenemanget och nå ut till målgruppen, förklarar Storhannus.

Arbete inom bibliotekstjänster handlar om det praktiska arbetet på ett bibliotek som inte går att genomföra på något annat sätt än genom läroavtal eller utbildning på arbetsplats. Det förra innebär att den studerande får lön för sitt arbete på bibliotek medan den senare handlar om att lära sig arbetet utan ersättning.

– Att ordna en praktikplats självständigt på ett bibliotek är en förutsättning för att få kompetensen, påpekar Storhannus.

Coronapandemin har ändå fått biblioteken att strama åt sin verksamhet och nya rekryteringar görs inte just nu. Enligt Storhannus innebär detta att också läroavtal lagts på is.

– Coronaläget drabbar i stort sett alla branscher men i det här fallet gäller det att tänka på lång sikt. Om man bara lyckas få in en fot på ett bibliotek lönar det sig kanske att arbeta en tid oavlönat och lära sig arbetsuppgifterna och få en uppfattning om hur hela verksamheten fungerar.

Ingen konkurrent till ÅA

Den handfull studerande som valt den biblioteksinriktade linjen beskriver Storhannus som en blandad grupp med både yngre och äldre kvinnor.

– En person har jobbat länge inom vårdbranschen, en annan har varit arbetslös en längre tid men alltid velat jobba på bibliotek. En studerande har jobbat inom handeln. Biblioteksbranschen är ju fortsatt en kvinnodominerad bransch men vi hoppas att vår inriktning också ska locka män.

Då Yrkesakademin i våras publicerade sin annons väckte det viss förvåning på biblioteken i Svenskfinland eftersom bibliotekscheferna inte hade fått någon information om den nya studieinriktningen.

– Några bibliotek har efter det tagit kontakt för att få mer information. TE-centralen har också visat intresse för inriktningen.

Storhannus understryker att Yrkesakademin biblioteksinriktning inte ska uppfattas som en konkurrent till Åbo Akademis magisterexamen i informationsvetenskap utan som ett komplement till den.

– Man måste inte vara magister för att jobba på bibliotek. I stället vill vi ge en möjlighet för biblioteken att bredda sin verksamhet.

Pia Vuorio

Bibliotekskompetens på utbildnings- eller läroavtal vid Careeria

CAREERIA, SOM GER YRKESUTBILDNING på svenska finska och engelska i Borgå erbjuder i nuläget ingen förberedande utbildning för yrkesexamen i informations- och bibliotekstjänster. Däremot kan en studerande som är intresserad av att jobba på bibliotek avlägga en grundexamen i affärsverksamhet genom att till sin studiehelhet välja kompetensområdet för informations- och bibliotekstjänst, det vill säga, praktik på ett bibliotek. Det svarar **Frank Backman**, chef för den svenskspråkiga utbildningen vid Careeria, i ett e-postmeddelande på Bibbans fråga om utbildningen i Borgå.

– Tidigare erbjöd Point College i Borgå en förberedande utbildning för yrkesexamen i informations- och bibliotekstjänst. Nya utbildningar startades år 2007, 2009, 2011 och 2014. Utbildningen var en behörighetsgivande läroavtalsutbildning riktad till yrkesverksamma personer eller personer med arbetserfarenhet inom fältet. Efter 2014 har ingen ny studiegrupp startats inom den förberedande utbildningen för yrkesexamen, eftersom antalet sökande till utbildningen varit för få. År 2018 genomgick Point College fusionen som bildade Careeria. Den teoretiska utbildningen finns inte längre med inom Careerias studieutbud, säger Backman.

Grundexamen i affärsverksamhet (merkonom) med kompetensområdet för informations- och bibliotekstjänst är en studieinriktning som har erbjudits i Borgå sedan år 2017. I de nya examensbestämmelserna för grundexamen i affärsverksamhet som trädde i kraft 1.8.2018 ingår två examensdelar som är specifikt ämnade för arbete inom informations- och bibliotekstjänst.

Den förberedande utbildningen som Yrkesakademin erbjuder (se artikeln intill) har tillsvidare inte erbjudits vid Careeria.

– Det har nu framkommit att det eventuellt skulle finnas ett intresse för denna inriktning, dock i en liten skala. Men genom utbildnings- eller läroavtal går det nog att förverkliga, skriver Backman.

Enligt Backman är det möjligt för Careerias merkonomstuderande att på distans ta del av Yrkesakademin studieinriktning på biblioteksverksamhet.

– Detta alternativ är säkerligen helt möjligt. I dylika fall kan dock ekonomin lägga vissa restriktioner, men det lönar sig att utreda det här alternativet.

Pia Vuorio

Bibliotekshuset Fyry – med rum för alla

Kopparfasad. Fyry är inte enbart ett bibliotek utan ett allaktivitetshus för kommunens invånare. Foto: Juhani Okkonen.

I Kyrksläotts centrum bredvid Sankt Mikael's gråstenskyrka reser sig nu det moderna bibliotekshuset Fyry. Det öppnades för allmänheten 9.10.2020.

Där Fyry står fanns tidigare en mindre biblioteksbyggnad från 1982 planerad av **Ola Hansson**. Arkitektbyrå JKMM fick i uppdrag att planera ett nytt bibliotekshus. Porkala och närheten till havet har inspirerat planerarna. Bakom den nätmönstrade kopparfasaden

gömmar sig nu både gamla och nya utrymmen. Storleken på den ursprungliga byggnaden har utökats med det dubbla.

Planerarnas målsättning var att skapa mångsidiga utrymmen för kommuninvånarna. Fyry är mer än ett modernt bibliotekshus; där verkar fem olika ak-

törer. I Fyry finns förutom biblioteket även invånarparken, ungdomsgården, musiklekskolan samt ett café i regi av kommunens sysselsättningsenhet.

Ett allaktivitetshus

I Fyry kan man träffas, läsa, leka, spela, studera, arbeta, vara kreativ och koppla av. Det finns utrymmen för att musicera, ordna möten, evenemang och utställningar. Ett sagorum, ett rum för bokprat, en pysselverkstad,

Trivsamt. Vuxenavdelningen är luftigt inredd med högt till tak. Foto: Päivi Ahola.

Boklån i fyr. På barnavdelningen finns Linda Bondestams konstverk Djuphavsdjungeln i filt. Fyren inhyser en låneautomat. Foto: Johanna Björkstén.

ett spelrum, mysiga läsplatser och ett kök finns att tillgå. Det är bara den egna fantasin – och den aktuella pandemin – som sätter gränser för vad som är möjligt.

En idéävling ordnades om bibliotekshusets namn. Namnet valdes utgående från förslagen av en arbetsgrupp som bestod av husets aktörer, ungdomsfullmäktiges representant samt representerer för bildnings- och fritidsnämnden. Även de lokala författarna **Katarina von Numers-Ekman** och **Timo Parvela** ingick i arbetsgruppen.

På finska betyder ordet 'fyryri' eldstad i en ångbåt. Ordet liknar också det svenska ordet 'fyr'

Mörnesalen har fått sitt namn efter författaren **Arvid Mörne** som hade en diktarstuga i Porkkala. Mötes- och grupprummen har fått sina namn efter öar och sjöar i Kyrkslätt.

Mångsidigt för barn

På avdelningen för barn och unga erbjuder invånarparken, ungdomstjänsterna och biblioteket service och aktiviteter. Förutom olika biblioteksmaterial finns bl. a. läs- och mysplatser, en lek hörna, kunddatorer, ett biljardbord samt brädspel. Invånarparken är en del av kommunens öppna småbarnspedagogiska verksamhet. Personalen är på plats vardagar kl. 9–16. Ungdomsledarna jobbar på eftermiddagar, kvällar och lördagar. Vi biblioteksanställda arbetar på vardagar i tvåskift samt på lördagar.

Johanna Björkstén

Biblioteksfunktionär på avdelningen för barn och unga vid huvudbiblioteket Fyryri

Ljus i aulan. Petri Vainios ljuskonstverk *Sinne-Minne* välkomnar besökarna i huvudentrén. Foto: Päivi Ahola.

FYYRI

Huvudplanerare: arkitekt Teemu Kurkela, JKMM Arkkitehdit.

Projektarkitekt: Jukka Mäkinen, JKMM Arkkitehdit.

Total våningsyta: 4 664 m²

För unga. På avdelningen för ungdomar finns gott om läs- och mysplatser, biljardbord och brädspel. Foto: Päivi Ahola.

Rum för läsning. I anslutning till tidningsläsesalen finns också ett café. Foto: Päivi Ahola.

En förändring kan starta med ett projekt

FÖR 20 ÅR SEDAN, mer eller mindre, genomförde jag ett antal projekt i Helsingfors stadsbibliotek. Gemensamt för projekten var att de var läsfrämjande och språkstödande och riktade sig till barn och de vuxna kring barnen. På den tiden var projektverksamhet ännu ganska ovanligt på bibliotek. Jag planerade och genomförde projekten utan utbildning i projekthantering och utan handledning eller annat stöd – och i de flesta fallen ensam.

Om jag i dag skulle starta ett projekt är ramarna och finansieringsmöjligheterna andra. Till exempel för de statsunderstöd som regionförvaltningsverken beviljar årligen för biblioteks-, ungdoms- och idrottsprojekt, sammanlagt 50 miljoner euro, finns information, anvisningar och modeller samlade på webbsidan www.aviavustukset.fi/sv. Där finns också vanliga frågor och visualisering av projektverksamheten. En bra utgångspunkt alltså för den som funderar på att ansöka om understöd. Därtill kan man få stöd för sina funderingar på olika informationstillfällen och projektkliniker som ordnas före och under ansökningstiden – och naturligtvis genom att kontakta en biblioteksinspektör.

Projektverksamheten på bibliotek har vuxit exponentiellt sedan millennieskiftet, liksom möjligheterna och kunnandet. Det finns nu en enorm projekterfarenhet och mycket inspiration att hämta av andra.

En fin egenhet inom biblioteksbranschen, jämfört med många andra, är samarbetet och nätverken. Och då menar jag inte bara biblioteks nätverken, de s.k. ”kimpporna” (hemska term!), utan alla slags stora och små, formella och informella samarbeten och nätverk. Där det råder samarbete och nätverk, där råder det oftast också

öppenhet samt beredskap att dela med sig av sin kunskap och erfarenhet. Det är också utmärkande för biblioteksbranschen, och något vi ska värna om.

Projektverksamheten gynnas starkt av samarbete, öppenhet och att man kan dela med sig. Ett verktyg har Projektregistret på Biblioteken.fi varit, där hela processen från ansökningar till genomförande och rapport varit öppen för vem som helst att läsa, inspireras och ta lärdom av. Projektregistret flyttas vid årsskiftet till samma webbsida som RFV:s projektverksamhet i övrigt och kommer att utvecklas vidare där. På webbsidan finns också projektexempel (avustustarinat), där man kan läsa om enskilda projekt och hitta inspiration. De här exemplen finns tills vidare enbart på finska. Men du har kanske ett projekt som fått finansiering av RFV och som du kunde berätta om? Ta kontakt, vi vill ge synlighet också för svenskspråkiga projekt!

En viktig målsättning med vår finansiering är ett större genomslag med projekten. Därför beställde vi senaste vår en utvärdering av projektverksam-

heten av **Teija Mursula** på Uleåborgs universitet. Hon gick igenom ett urval på 18 projekt som fått finansiering under åren 2016–2017. Utgående från sina intervjuer med projektarbetare och analyser skrev hon bland annat en tredelad bloggserie, som kan läsas på webbsidan för statsunderstöd. I den ger hon praktiska tips och goda råd för mera effektfulla projekt.

Ett gott råd hon kommer med är: ensam är inte stark (vilket också min egen projekterfarenhet lärde mig). En användbar metod är därför att förbereda projektet i pararbete. Då är minst två personer väl bekanta med projektets innehåll och mål. Planeringen och senare genomförandet är också mer inspirerande i interaktion än när man strävar ensam. Hela projektet står på en stabilare grund och genomslagskraften kan bli större.

Arbetsparet kan vara chefen eller en kollega. Chefens medverkan och roll för att stödja projektet är viktig för hur utvecklings- eller experimentverksamheten planeras, implementeras och integreras i bibliotekets övriga verksamhet. Och hur projektet relaterar till bibliotekets och kommunens strategi och tjänster. Det viktigaste för projektets framgång är nämligen, hur interaktionen mellan praktik och ledning fungerar och hur projektet implementeras i verksamheten och på så vis förbättrar tjänsterna på längre sikt. Oberoende om det är ett litet eller stort projekt. Också en till synes liten förändring kan få stor verkan.

Susanne Ahlroth

Överinspektör vid Regionförvaltningsverket med de allmänna biblioteken som specialområde (susanne.ahlroth@avi.fi)

Vi ställer inte in utan om

Gå in, gör ditt ärende snabbt och lämna sedan biblioteket! Det är det budskap som möter besökare och låntagare på många bibliotek runt om i Sverige just nu – så även på folkbiblioteket i Upplands Väsby där Ylva Larsdotter jobbar.

Ändå sedan coronapandemin var ett faktum i mars har vi bibliotekarier verkligen funderat kring och jobbat på för att biblioteksvardagen ska fungera någorlunda normalt. Plexiglas har satts upp vid disken. Laserpekare har införskaffats för att vi ska kunna hjälpa till vid datorer. Författarbesök och sagostunder hålls på Facebook. Lärhjälps och CV-verkstad på Zoom. Vi ställer inte in utan om. Vi håller avstånd. Handspritar våra händer nargiga. Fixar med hemleverans av medier. Vi gör detta eftersom vi verkligen vill att biblioteket ska fortsätta vara en demokratiskt öppen mötesplats. För alla. Precis som vårt uppdrag enligt Bibliotekslagen säger. För vi vet hur viktigt vårt bibliotek är för många kommuninvånare.

Vi vill inte helt och hållet stänga ned. Jag önskar innerligt att våra besökare inser det. Jag önskar att fler håller ett rejält avstånd och stannar hemma vid minsta lilla snuva. Ja, jag har råkat ut för att en annan hostat rakt på mig. Ja, jag har fått en utskällning för att jag bett någon backa och hålla avstånd. Ändå. Som den bibliotekarie jag är så skulle det skära i hjärtat om det blev lapp på luckan. För biblioteket är en samhällsviktig institution som i någon form måste vara öppen och tillgänglig. Inte minst visar pandemin på den djupa digitala klyftan i samhället och

hur extremt krångligt svenska myndigheter gör det för oss medborgare. Jag och mina kollegor är oroliga för hur de som är beroende av oss ska klara sig om vi tvingas stänga helt.

Sedan smittspridningen ökat i Stockholms Län har vi skärpt reglerna för fysisk vistelse på biblioteket ytterligare. Inga studieplatser, inga dagstidningar, endast 20 minuter vid datorerna samt en stängd myshörna på barnavdelningen. Detta för att hindra spridningen av Covid 19, att skydda både oss som jobbar på biblioteket och våra besökare.

Proffsigt via nätet

Vi jobbar också stenhårt med att ställa om, det är det viktigaste vi kan göra just nu. Att hitta lösningar och hjälpa våra kommuninvånare som behöver oss mest trots pandemin. Vi lyckas riktigt bra på det stora hela. Som Upplands Väsby kommunslogon lyder: "Vi vågar och gör".

Vår digitala närvaro är sedan mars större och mer proffsig. Vad sägs om sagostunder på arabiska, samrådsmöte för nationella minoriteter och bokcirkel för tonåringar, allting via Zoom. Just nu är jag väldigt glad över våra digitala lösningar. Vi vet inte hur länge vi kommer att leva med Covid 19. Vi måste hålla i och hålla ut. Biblioteken

Digital närvaro. Ylva Larsdotter, fotad i sitt hemmakontor, jobbar på biblioteket i Upplands Väsby. Hon är nöjd över de digitala satsningar biblioteket gjort sedan coronapandemin bröt ut i våras. Foto: Patrik Lustig

"Ja, jag har fått en utskällning för att jag bett någon backa och hålla avstånd."

och vi som jobbar på biblioteken är viktiga för vårt lokalsamhälle och som bärare av demokratin och samhällsdebatten. Så låt oss sträcka på oss bakom våra plexiglas! Pandemin kommer att gå över och då ses vi fysiskt igen på biblioteket i Upplands Väsby.

Ylva Larsdotter

Bibliotekarie vid Upplands Väsby bibliotek

En urkraft i biblioteksvärlden. Med de orden beskrev juryn som utser mottagaren av årets biblioteksgärning, vinnaren bibliotekspedagog **Lena Sångfors**. Sångfors gratulerades bland annat med en blombukett.

Bibliotekspedagog Lena Sångfors är mottagare av årets biblioteksgärning 2020

ÅRETS BIBLIOTEKSGÄRNING delas ut till en person, organisation eller annan aktör som förtjänstfullt verkat för bibliotekens bästa. Årets biblioteksgärning utses vartannat år.

Motiveringen lyder:

Lena är en urkraft att räkna med i biblioteksvärlden. Främst jobbar hon med läsfrämjande verksamhet för barn och ungdomar, numera också i hela landet. Hon är en eldsjäl som stöder den svenskspråkiga biblioteksvärlden och sprider läsglädje med sin entusiasm och inspirationsförmåga.

Lena jobbar som bibliotekspedagog på Kronoby kommunbibliotek och är med i Seinäjokis erte-team. Erte är Seinäjoki stadsbiblioteks riksomfattande specialuppdrag gällande bibliotekstjänster som främjar barn och ungas läsande och läskunnighet. Lena delar också med sig boktips under namnet @bokprataren på Instagram.

Jullovsläsning för barn och ungdomar

Mottagaren av årets biblioteksgärning Lena Sångfors tipsar om böcker för barn och ungdomar.

Ett måste inför varje jul för mig är att läsa **Tove Janssons** "Granen" i *Det osynliga barnet och andra berättelser*. Det är en berättelse som passar alla åldrar och ger oss perspektiv i julstressen.

Till favoriterna hör också *Miljoner biljoner julgubbar* av **Hiroko Motai** och **Marika Maijala**. Där får vi äntligen veta hur julgubben hinner dela ut julklappar till alla barn på en och samma kväll. I **Lena Frölander-Ulfs** bok *God jul önskar Gromten* får vi lära oss vad gromtar är och hur det var före de röda tomtarnas tid.

Martin Widmark och **Helena Willis** bjuder in sina trogna läsare till *Jul i Valleby*. I böckerna *Det största strömvavbrottet* och *Oväntade julklappar* får läsaren lösa mysterier på varje uppslag.

I Sverige har man redan i flera år gett ut adventskalenderböcker: böcker i 24 kapitel att läsa själv eller till-

sammans i väntan på julen. Böckerna har ofta ett stort maffigt format med rikliga illustrationer. Min favorit är

Ulf Starks och Eva Eriks-sons fina bok *Jul i stora skogen*.

En av de roligaste julkalenderböckerna jag läst är *Tjoho, nu är det jul!* Av **Ulf Nilsson** och **Emma Adbåge**. Den kan jag också tänka mig att läsa igen och igen. I år funderar jag på att läsa **Maja Lundes** julkalenderbok *Snösystemen*. Bilderna av **Lisa Aisato** är helt fantastiska!

Ett äventyr som jag också kommer att kasta mig in i inför denna jul är *Nattexpressen* av **Karin Erlandsson** och **Peter Bergting**. Det är en bok som jag har gått omkring och längtat efter att få läsa.

För ungdomar och unga vuxna finns inte lika många renodlade julböcker. Men ett tips på en bok jag läst flera jular i rad är *Let it snow – magisk julhelg i tre delar* av **John Green, Maureen Johnson** och **Lauren Myracle**.

Hoppas ni alla får en riktigt god jul med stora läsoplevelser!

/ @bokprataren

Från aspirerande författare till mediapersonlighet

Rosanna Fellman är författaren som varken skyr media eller flerspråkighet i sina texter. I sitt författarskap utforskar och utmanar hon stereotyper och räds inte att kommentera aktuella samhällsfrågor. Drömmen är att kunna försörja sig som författare.

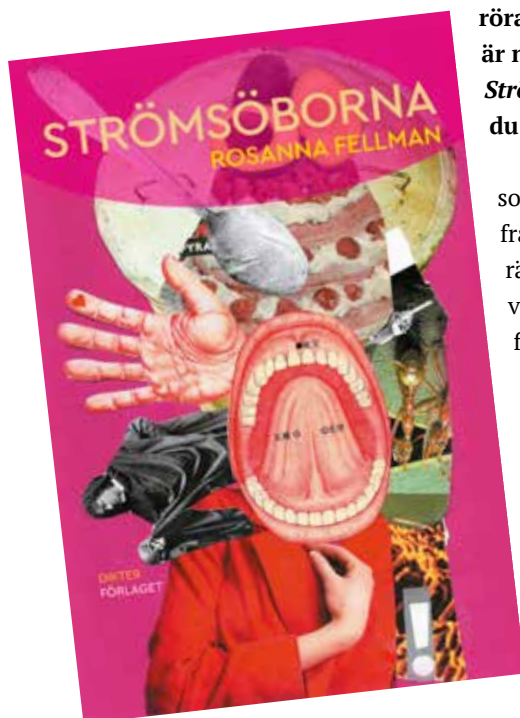

Du debuterade i augusti 2019 med diktboken *Strömsöborna*, över ett år sedan.

Ja, den lever väldigt starkt ännu, folk läser den och den får recensioner. Lite förvånad är jag att så många har velat läsa den, och att den har blivit så hypetetty.

Du vann första pris i Arvid Mörne tävlingen med din diktsvit *Störd* 2018, fick kulturpriset Vimma 2019 och var i vår nominerad till Yles prestigefyllda lyrikpris Den dansande björnen 2020. Hur har det varit att gå från aspirerande författare till prisbelönt poet som får mycket mediasynlighet?

Det är nog en extremt stor chock skulle jag säga. Om jag inte varit estradpoet innan jag blev bokpoet så skulle jag inte ha klarat det. Jag är också en stor dramamänniska och säger ganska roliga saker i media, jag är inte bara poet utan en "mediapersönlighet". Och det tycker folk om, att man inte bara är någon som sitter och gömmer sig i sin kammare och skriver böcker. Det är nog en delorsak till att det har gått så bra för boken – att jag är villig att ställa upp på saker.

ROSANNA FELLMAN

Alder: 24

Jobbar som: Aktivist och författare

Gör på fritiden: Umgås med människor, går på kultur- och musikevenemang.

Läser just nu: Robert Nozicks fackbok *Anarchy, state, and utopia*.

Men folk ser på mig på ett annat sätt nu. Jag är från Jakobstad och kan exempelvis inte gå 200 meter i Jeppis utan att någon stannar och talar med mig. Det är en stor kontrast till hur det var när jag var barn och folk typ hånskrattade åt mig och mobbade mig. Den övergången är märklig. Men jag ser mig själv som en luuseri ännu, jag tror att bilden av mig själv och av verket är väldigt åtskild. Verket är sitt eget upphöjda, och jag har inte riktigt något med det att göra känns det som ibland.

Som finlandssvensk var det skönt att läsa *Strömsöborna* just för att du kritiserar vad det är att vara finlandssvensk på ett väldigt berörande men också roligt sätt. Jag är nyfiken på vem du upplever att *Strömsöborna* handlar om och vem du skrev den för?

Jag använder mig av stereotypier som jag går in i, och försöker komma fram till om det överhuvudtaget är rätt att utgå från en stereotypi. Och vem är de här människorna som är finlandssvenskar?

Jag tror att en orsak till att den fått så mycket uppmärksamhet på finskt håll, fast den inte ens är översatt, har att göra med att finstalande blir förvånade över att det faktiskt handlar om Svenskfinland, liksom: "inte är ju hurrin såhär". Och nog vill jag ju utmana stereotypin, men jag

vill också rikta mig till alla som känner sig utanför. Fastän man är normativ och har mycket privilegier känner sig nästan alla ändå utanför. Det ville jag också utforska i *Strömsöborna*.

Som debutant har du det här ena verket att röra dig kring och falla tillbaka på – hur hanterar du det, och vad skriver du på just nu?

Det känns skönt att jag har debuterat, nu har jag den första boken ur världen. Nu skriver jag på en annan bok. Eller jag skriver egentligen tre böcker samtidigt, jag är extremt produktiv och har dessutom slutat studera. Jag vill inte skriva romaner, det är inte alls det jag tycker om. Jag skriver en sorts diktroman just nu.

***Strömsöborna* är ju väldigt politisk, samtida samhällsfrågor är ständigt närvarande i din poesi och du är också politiskt aktiv utanför författaryrket – är det en politisk aktivism när du skriver eller nästlar det bara in sig?**

Det nästlar bara in sig. Det är en stor del av mitt liv så det är klart att det kommer naturligt. Det är som ett, jag tänkte säga medfött fel, men det är nog bara som det är.

Känner du press inför nästa bok?

På ett sätt jo och på ett sätt nä. Ingen säger åt mig vad jag ska skriva, jag skriver det som kommer. Men jag känner en press på att den ska vara lika bra som folk har tyckt att *Strömsöborna* är. I och med nomineringar och priser blir man ju insatt i en viss kategori, att jag är en "riktig etablerad poet". Man kan liksom inte prutta ut femtio dikter och tänka "ja, jaha här var det", utan man måste bearbeta och tänka efter vad man gör. Så det känns nog som att jag måste göra det här mycket ordentligt.

Du använder flerspråkighet i din lyrik, svenska, finska, engelska och

dialekt. Är det på samma sätt som med politiken att det bara finns där i ditt skrivande eller är det ett stilval?

Vissa karaktärers flerspråkighet har kommit naturligt, men i vissa dikter är det nog med flit. Tvåspråkigheten är också jättetydlig i det jag skriver på nu. Jag tror jag kommer skriva ganska mycket tvåspråkigt eller flerspråkigt i framtiden för det är något som jag tycker är skitviktigt – om det här landet nu ska vara tvåspråkigt så klart man ska ha tvåspråkiga böcker då.

Jag har fått kritik för min flerspråkighet, speciellt i det att jag blandar finska och svenska, och det är säkert orsaken till varför den inte säljer så mycket i Sverige; där de heller inte förstår titeln på samma sätt som här i Finland, de drar paralleller till **Strindbergs** *Hemsöborna* istället. Men jag bryr mig i skit i vad den säljer, om jag skulle tänka på det skulle jag nog inte vara poet. Om man fattar det så fattar man det.

Du har påtalat bland annat på din Instagram att du ibland blir reducerad till din autism. Vad är din egen inställning till att prata om det?

Det var ett val. Det finns inte en enda människa på svenska i Finland som talar om det på den här nivån. Det är tabu att tala om det här och därför vill jag göra det. Men nog har jag ju en stämpel på grund av det. Det är många som skriver till mig som har autism och som är finlandssvenskar, och de har ju alla möjliga jobb, de finns överallt. Jag skulle ha blivit jätteglad om jag som 10-åring skulle ha sett någon som jag.

Men folk vill också stämpla *Strömsöborna* som någon sorts autistbok, men jag ser inte boken så. Vissa recensioner har fokuserat mer på min autism än på boken. Om du vill skriva om min autism – ring mig så kommer jag på en intervju. Men om du ska skriva en recension så kan du skita i det. Då ska

Etablerad poet. Rosanna Fellman har på kort tid gått från aspirerande skribent till prisbelönt författare. I sitt författarskap är hon noga med att göra ett ordentligt arbete samtidigt som hon är mån om sin integritet. Foton: Amanda Grönroos

Fastän man är normativ och har mycket privilegier känner sig nästan alla ändå utanför. Det ville jag också utforska i *Strömsöborna*.

du inte dra in mig i verket. Jag tycker det är extremt oprofessionellt att göra så. Det visar på den här mentaliteten att det finns en vilja att lyfta upp människor som är annorlunda och utanför normen, men det görs ibland på lite fel sätt.

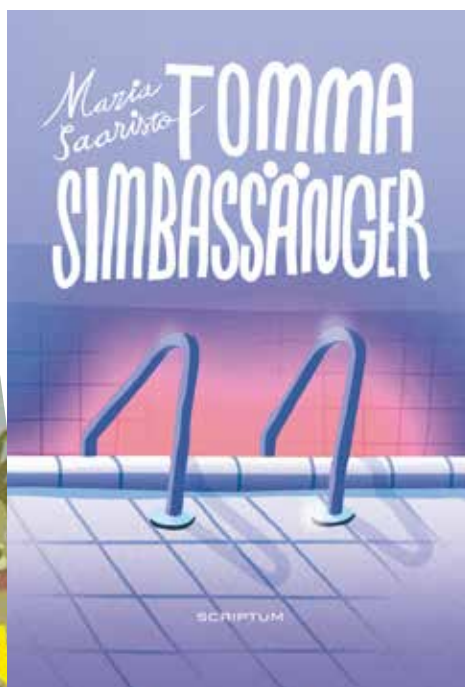
Vad drömmer du om för framtiden?

Jag hoppas att jag kan leva som författare resten av livet och att jag

ekonomiskt kan leva på det. Jag har kommit så pass långt att jag inte går runt och oroar mig för det varje dag och jag tänker hela tiden framåt på vad jag skulle vilja skriva, vad nästa bok ska handla om, får idéer och skriver ner. Jag tror nog att det här kan vara mitt yrke länge.

Madeleine Dunderlin

Biblioteksfunktionär på Nordisk kulturkontakt, specialbiblioteket

Tre vägar till debutboken

Hur känns det att ge ut en bok? Hur ser skrivprocessen ut? Hur tacklar man responsen som debutboken får? Bland annat dessa frågor fick författarna Rosanna Fellman, Maria Grundvall och Maria Saaristo svara på under Författarkvällen i Borgå stadsbibliotek tidigare i höst.

När **Rosanna Fellman** och **Maria Grundvall** första gången fick se sina texter som tryckta böcker överväldigades de inte av lycka utan av skräck. Fellman, vars diktsamling *Strömsöborna* utkom i augusti 2019, var inte förberedd på sin egen reaktion.

– Jag trodde att det skulle kännas häftigt men i stället kändes det hemskt. Jag hade gjort så mycket reklam för boken och helt plötsligt blev jag blyg. När jag inte längre hade rösten kände jag mig väldigt liten.

Fellman hade uppträtt med estradpoesi i sex års tid och var van vid att ha full kontroll över sina texter men då *Strömsöborna* kom ut förlorade hon den kontrollen eftersom boken och det skrivna fanns där, tillgängligt för vem som helst.

Grundvall, vars roman *Sommardrömmen* utkom mitt under coronavåren,

upplevde liknande känslor. På grund av omständigheterna fick hon ta emot en hög med nytryckta böcker av en vaktmästare på förlaget.

– Ingen var ju på kontoret eftersom alla jobbade på distans så jag tog påsen med böcker och gick ut i bilen där jag tog fram en bok. Visst kände jag glädje men samtidigt kändes det hemskt eftersom jag från den stunden hade noll procent kontroll. Det var läskigt också för jag var rädd för att folk skulle tolka romanen självbiografiskt.

För **Maria Saaristo** var känslan däremot den motsatta. Hennes roman *Tomma simbassänger* utkom hösten 2019 precis i tid för Bokmässan.

– Första gången jag höll i boken var faktiskt på Bokmässan. Jag spände mig in i det sista om den skulle hinna i tid från tryckeriet så det var nog en fantastisk känsla att få hålla i det tryckta exemplaret.

Krävande redigering

Skrivprocessen har sett olika ut för de tre debutanterna. För Fellman öppnade segern i Arvid Mörne-tävlingen år 2018 dörren till förlaget. För den då 23-åriga estradpoeten var det en helt ny situation. Från att ha varit en litteraturvetarstuderande som läste poesi för en handfull bekanta var hon plötsligt en poet som väckte intresse hos ett stort förlag.

– Representanter från förlaget sa redan under prisutdelningen att de vill publicera mina texter. Några dagar efter prisutdelningen tog de kontakt på nytt och puffade mig att snabbt skriva färdigt det råmaterial jag hade påbörjat.

Ett halvt år senare var Fellman klar med texten varpå det var dags för redigering. Det var ett krävande arbete eftersom Fellman använder finlands-svenska, finska och dialekt om varan-

Maria Saaristo

dra och att skriva fel är ett medvetet stilgrepp.

– Redigeringen tog hela våren. Jag är väldigt noggrann med mina texter och vill inte skämma ut mig. Därför har jag bland annat fyra egna läsare som går igenom allt jag skriver. Men jag har nog fortfarande lite svårt att vänja mig vid att jag numera också är en bokpoet. Det känns underligt.

För Maria Grundvall innebar segern i en manustävling under Bokmässan 2018 att hon fick sin första roman publicerad. Under årens lopp hade hon deltagit i flera skrivarkurser så det fanns ett råmanus tillhands då hon såg annonsen om tävlingen.

– Jag tänkte att det är nu eller aldrig och skrev snabbt klart manuset. När förlaget ringde och berättade att jag vunnit trodde jag inte först på dem. Jag hade ju suttit som ett troll i en grotta så länge och varit ensam i min skrivprocess. Inte ens efter att jag sett mitt namn på kontraktet kunde jag tro att det var sant.

Grundvalls manus var så pass färdigt att redigeringen främst handlade om språkkorrektur.

– Det största harvandet gjorde jag själv. Men visst var det en törn på självförtroendet då redaktören anmärkte på vissa ordval. Jag trodde ju att jag var så bra på svenska.

Stöd från skrivkurser

Saaristo beskriver sin väg till debutboken med ordet ”traditionell”.

– Jag har alltid velat skriva en bok. I samband med att barnen var små

Maria Grundvall

och jag var hemma gick jag kurser i kreativt skrivande och då mitt yngsta barn började på dagis tog jag ett år på mig att skriva ett manus. Jag skickade in det till två förlag som bägge bad mig bearbeta texten på olika sätt.

Efter att ha jobbat med texten ett år till accepterades manuset till sist av det ena förlaget. I det skedet hade redaktören endast några mindre förändringsförslag.

För en debuterande författare kan väntan på recensioner och läsarnas respons innebära såväl positiv spänning som nervositet. Saaristo spände sig mycket för recensionerna och är glad över det mottagande boken fick.

– Framförallt är jag tacksam över de insikter som recensenterna fick av min bok. Det handlar om insikter jag inte själv fått.

Rosanna Fellman

Fellman är också nöjd över recensenternas respons som överlag varit mycket positiv.

– Jag har fått många recensioner som alla varit ganska lika varandra. Det är så klart bra med positiv feedback men de recensioner som gått lite mer på djupet och även framfört kritik har nog varit mer utvecklande för mig.

För Grundvall väckte definitionen ”feel-good bok” som hennes roman fick i en recension, viss huvudbry.

– Det är något jag har fått förhålla mig till. Samtidigt är jag väldigt glad över all den fina respons boken fått, överlag har recensenterna varit välviljigt inställda.

Pia Vuorio

Från skrivbordslåda till bok. Maria Saaristo (längst till vänster), Rosanna Fellman och Maria Grundvall berättade om sina respektive skrivprocesser i Borgå stadsbibliotek i september. Samtalet leddes av bibliotekarie Louise Agnesdotter. Foto: Malin Hollmén

Spännande utbyte. Mervi Heikkilä berättar om sitt författarskap och sina böcker för elever från Metsäkulman koulu. Foto: Lotta Karlström

Seinäjoki stadsbibliotek har sedan början av det här året haft hand om den Riksomfattande specialuppgiften gällande bibliotekstjänster som främjar barns och ungas läsande och läskunnighet.

Uppdraget omfattar hela Finland och är tvåspråkigt.

De duktiga bibliotekspedagogerna **Lena Sågfors** och **Anna-Maija Koskies** ansvarar för den svenskspråkiga verksamheten, men enligt mig behöver också den som har huvudansvaret för enheten känna till vad som händer i den finlandssvenska biblioteksvärlden och den egna svenskan behöver också vara på en nöjaktig nivå. Så jag förordade alltså mig själv att gå på språkbåd.

Till all lycka stödde Vasa stadsbibliotek min önskan, för AKEPampas understöder personalutbyten.

Den 9:e och 30:e september fick jag således bege mig mot Nykarleby.

Mål: att prata svenska

Vi hade redan tidigare, hela Ertes personal, besökt stadens bibliotek. Den lilla stadens anrika historia, havsnära

natur och kulturella atmosfär var bekanta för mig men nu fick jag även möjlighet att bekanta mig med det nya biblioteket och framförallt, dess ivriga och kunniga personal.

Jag gav bibliotekspersonalen fria händer angående planeringen av mitt språkbåd. Kundbetjäning har jag inte gjort på länge i mitt arbete, och det blev heller inte en del av språkbådet. Mitt mål var att höra och prata så mycket svenska som möjligt. Exakt det fick jag också göra. Jag märkte att kaffestundernas och lunchpausernas samtal var språkligt sett minst lika viktiga som exempelvis att delta i mötet med bibliotekspersonalen och lärarna. Jag fick lära mig nya termer, som till exempel pannstarkt (något man absolut vill undvika) och stenkoll (det ordet kan ge rysningar även hos vuxna).

Barn- och ungdomsverksamheten i Nykarleby var livlig. Kontakten med lärarna var stark och naturlig. Biblioteket verkade vara en med skolorna jämställd och uppskattad samarbetspartner. Det var roligt att lyssna på när lärarna och bibliotekspersonalen tipsade varandra om bra böcker och föreläsningar.

Topelius och sagostunder

En aning avundsjuk blev jag också eftersom Topelius barndomshem Kuddnäs ligger i Nykarleby. Topelius arv lever starkt i biblioteket. Varje år väljer man ut en av hans sagor, moderniserar den, trycker sagan i ett häfte och gör

en sagostund utgående från sagan. I år berättades sagan Musti i form av en bordsteater. Jag fick äran att fritt överätta materialet för sagostunden till finska och delta med att läsa upp den för en liten förskolegrupp. Föreställningen visade att när man dammar av den gamla sagomästarens verk engagerar det också dagens unga publik.

Sceneriet till sagostunden var också passande eftersom det i anslutning till barnavdelningen finns ett mysigt sagorum.

Under dagarna fick vi också besök av finskspråkiga elever från Metsäkulman koulu. För dem berättade jag om mitt författarskap på finska och gav boktips. De här mötena var för mig personligen mycket givande, liksom det alltid är när man träffar barn.

Inalles var dagarna i Nykarleby en stor upplevelse som jag är tacksam för. Språkgränsen i Österbotten är traditionellt ganska skarp, men det lönar sig absolut att gå över den. Språkbåd ger, förutom språkkunskap och mod att använda språket, också annat perspektiv på språkfrågan. Och till råga på allt så får man bli bekant med de mest fantastiska kollegor.

Mervi Heikkilä

Utvecklingschef, Seinäjoki stadsbibliotek Riksomfattande specialuppgift gällande bibliotekstjänster som främjar barns och ungas läsande och läskunnighet

Översättning: **Lotta Karlström**

Språkbåd

gav nya perspektiv på svenskan

Mervi Heikkilä, utvecklingschef vid Seinäjoki stadsbibliotek förordade sig själv att språkbåda vid Nykarleby bibliotek i september. Personalutbytet gav henne en god inblick i den finlandssvenska biblioteksvardagen.

På uteserveringen i Munksnäs. Bokcirkelns medlemmar från vänster: Hillevi Heinrichs-Holmberg, Carita Glasgow, Camilla Strandberg-Panelius, Lotta Kjellberg, Anna Maria Gustafsson och Tove Linder. Mona Forsskåhl fattas från bilden. Foto: Azra Arnavotic

Från gemensamt läsintresse till ovärderlig vänskap

Att läsa och diskutera böcker tillsammans för bokcirkelns medlemmar närmare varandra. Det anser sju kvinnor i Helsingfors vars bokcirkel snart firar 20 år.

Vad har en miljökonsult, en ungdomspsykoterapeut, en museilektor, två rektorer, en läkare och en språkvårdare gemensamt? De hålls flytande av en och samma livboj – Bokcirkeln. Vi har bara hunnit tala i några minuter på café Torpanrantas uteservering i Munksnäs i Helsingfors när det slår mig att jag får bevittna någonting väldigt speciellt.

– Det började 2001. Jag och Anna Maria träffades på dagisgården, då vi väntade på att våra barn skulle sluta för dagen. Vi kände inte egentligen varandra men då vi sågs på gården

talade vi ofta om böcker tillsammans, berättar **Camilla Strandberg-Panelius**.

– Det är intressant hur vi inte egentligen är kopplade jobbmässigt heller. Vi har hittat varandra på andra sätt, konstaterar **Tove Linder**.

– En del personer har nog kommit och gått, men den här konstellationen är den som hållit längst och som varit permanent i många år nu, inflikar **Anna Maria Gustafsson**.

Det är en lite kylig onsdagskväll vid vattnet. Skrattanfall avlöser varandra och en värme omsluter bokcirkel- »

Till följande träff. Nästa bok på agendan är Dorit Rabinyans Alla floder flyter mot havet. Foto: Carita Glasgow

Träff utomhus. Lotta Kjellberg och bokcirkeln trotsar vädret och coronan och träffas under bar himmel. Foton: Carita Glasgow

Årets första glögg. Camilla Strandberg-Panelius och Mona Forsskåhl njuter av varm dryck på café Torpanrantas uteservering.

» gänget trots den kalla utomhusluften. Vad kan vara mysigare än något varmt drickbart, gott sällskap och boksneck?

Väljer böcker turvis

Att hitta en fungerande dynamik tog sin tid. Tidvis kunde det kännas svårt för medlemmarna att uttrycka sig och vissa kunde dra sig för att ta till orda. Men med tiden har de hittat en bra balans.

– Våra bokval var inte så strukturerade i början. Det var kanske lite så att den som ropade högst fick som den ville, berättar Gustafsson.

– Men nu har vi länge valt böcker turvis. Varje gång bestämmer en av oss vilken bok som ska läsas. På så sätt tas allas önsknings regelbundet i beaktande, fortsätter Linder.

Bokcirkeln träffas ungefär en gång i månaden, med en kort sommarpaus. Till oktoberträffen läste bokcirkeln **Alex Schulmans** bok *Bränn alla mina brev*.

– Jag erkänner att jag hade en del fördomar om boken och författaren

innan vi läste boken. Men den överraskade, den var sårbar och fin. Det är det som är så bra med bokcirkeln och med läsning, att man får nya insikter och utmanar sig själv, säger **Lotta Kjellberg**.

Det är inte ett måste att ha läst boken för att delta i de månatliga träffarna och alla är medvetna om att det kommer spoilrar; det får inte påverka diskussionen. För bokcirkeln är det viktigt att det är låg tröskel att delta i träffarna och att alla har möjlighet att fritt uttrycka tankar och känslor.

– Det kan ju komma tidpunkter då man av en eller annan orsak inte läser boken, men det är viktigt för oss att alla känner sig inkluderade och behandlas med respekt. Dessutom är vi alla medvetna om att det kan komma bokval som någon av oss kanske inte gillar, fortsätter Kjellberg.

– Vi är inte alltid överens, konstaterar de med rungande skratt.

Men en sak är de överens om – bokcirkeln har gjort dem till bättre människor.

– Det är mer än en bokcirkel. Dessa kvinnor och våra träffar har hjälpt mig klara svåra perioder i mitt liv, säger **Carita Glasgow**.

De övriga instämmer.

Nya perspektiv

Bokcirkeln är ett gäng med humor som har lätt till skratt, men det här är ett ämne som får en allvarligare ton. Det är tydligt att det inte bara handlar om att läsa och diskutera böcker tillsammans. Kvinnorna är nogna med att alla får en syl i vädret, ställer frågor och påminner varandra om roliga eller intressanta tillfällen under deras långa vänskap.

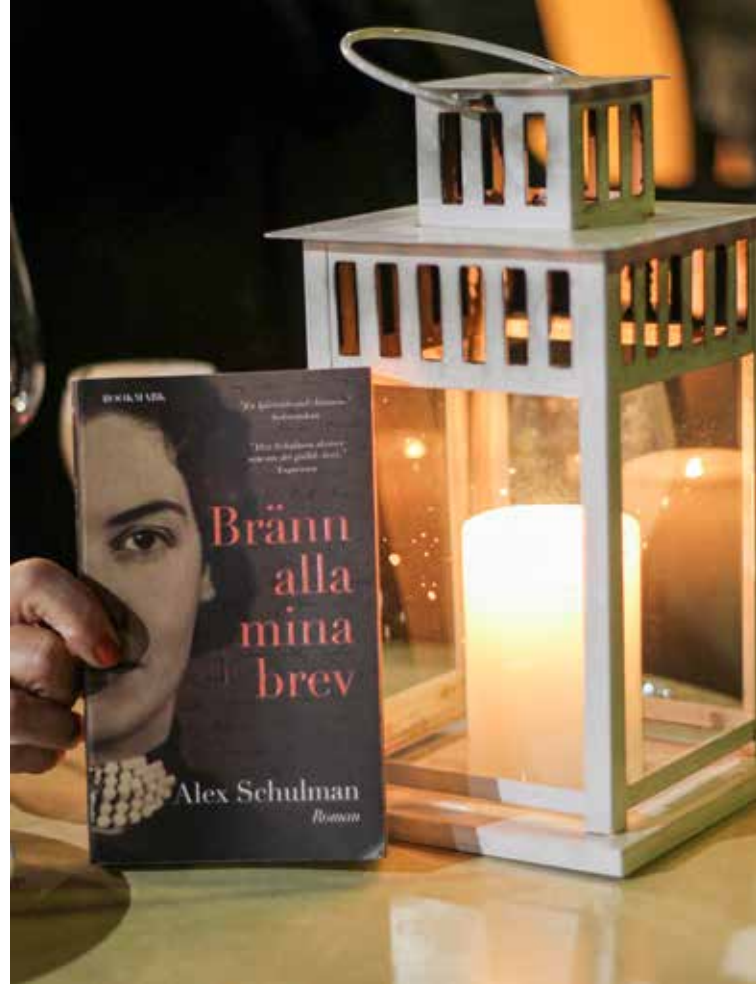
– Skönlitteratur och diskussion om den vidgar vyerna, man kan vara så inne i sitt tänkande och så säger någon någonting helt annat och ens sinne bara öppnas, säger Glasgow.

– Vi är olika och det är ovärderligt att få ta del av så många olika perspektiv och tankar, fortsätter Strandberg-Panelius.

Mona Forsskåhl, som anslöt sig

Livliga möten. Anna Maria Gustafsson och Tove Linder är mitt uppe i diskussionen.

Bok som överraskade. I oktober läste bokcirkeln Alex Schulmans *Bränn alla mina brev*. Foto: Azra Arnautovic

till gruppen efter att jag avlägsnat mig, instämmer per e-post.

– Trots flera gemensamma grundförutsättningar, som till exempel modersmål, moderskap och hög utbildningsnivå, ser vi på saker på väldigt olika sätt – och det finns ett stort värde i det.

Bokcirkeln träffas alltså inte bara i bokcirkelsammanhang. De firar också varandras jämna år och planerar program baserat på intressen som personen de firar har.

– Vi har till exempel varit på konstrunda i Tusby, vandrat i Noux och åkt på båtturer. Vi har också årliga middagsgäster med våra män, berättar **Hillevi Heinrichs-Holmberg**.

Under deras knappa 20 år har de alltså hunnit skapa många minnen tillsammans. De har också betat av många böcker, många olika genrer och på tre olika språk: svenska, finska och engelska. **Elif Shafaks** *The Bastard of Istanbul*, **Sally Salminens** *Katrina*, **Elizabeth Strouts** *Mitt namn är Lucy Barton* och **Tara Westovers** *Allt jag*

fått lära mig, är bara några böcker som nämns.

– Salminens *Katrina* var så speciell. Den golvade mig. Den är så aktuell fastän den är skriven 1936, säger Linder.

– För mig gjorde den första boken vi läste när jag kom med i bokcirkeln stort intryck, **Anna Gavalas** *Tillsammans är man mindre ensam*, berättar Heinrichs-Holmberg och bokcirkeln konstaterar att det var en mycket passande titel för deras gäng.

År 2021 firar bokcirkeln jämna 20 år. I skrivande stund finns det inga konkreta planer, men fira kommer de garanterat att göra – och det ordentligt. Tills vidare fortsätter kvinnorna med sina månatliga träffar och nästa gång är det dags för Gustafssons val *Alla floder flyter mot havet* av **Dorit Rabinyan**. Träffas de fysiskt eller på distans får tiden utvisa, men träff blir det oberoende.

Azra Arnautovic

Bokcirkeln julkappstips

Deckare

Indrek Hargla - Apteekkari Melchior-serien

Boris Akunin - Erast Fandorin-serien
Alan Bradley - Flavia de Luce-serien

Historisk fiktion/Historisk roman

Sally Salminen - *Katrina*

Barbara Kingsolver - *The Poisonwood Bible*

Skönlitteratur

Sun-Mi Hwang - *Hönan som drömde om att flyga*

Rachel Cusk - Konturer-trilogin

Louise Erdich - *The Last Report of the Miracles at Little No Horse*

Memoarer

Stina Wollter - *Kring denna kropp*

Fem frågor till föreningens nya ordförande

Marina Sandström

Vem är du?

Jag är Marina Sandström, 34 år och bor i Smedsby, Korsholm tillsammans med min man Patrik, våra barn Tilda snart 4 år och Theo 1 år samt dvärgschnauzern Melwin. Med barn i småbarnsåldern är mina egna fritidssysselsättningar aningen begränsade, men jag är gärna ute och rör på mig eller lyssnar på någon intressant podd. Alltsedan jag fick min examen 2011 har jag jobbat på bibliotek och sedan 2013 som bibliotekschef vid Vörå kommunbibliotek.

Vad vill du jobba för som ordförande för FSBF?

För mig har FSBF alltid varit en förening som sammanför oss inom biblioteksbranschen. Detta är något som behövs alltmer och jag hoppas att vi i fortsättningen kan vara en knutpunkt även om det till viss del sker på distans. Jag ser fram emot att få lära mig mer om vad ordförandeskapet i FSBF innebär och hur vi kan utveckla våra kontakter med alla medlemmar. Glädjande är att vi nu befinner oss i den lyckliga situationen att vi har en engagerad styrelse och en effektiv verksamhetsledare.

Foto: Patrik Törnqvist

Våra möjligheter att uppnå de mål vi ställer är mycket goda.

Hurdana erfarenheter har du av föreningsverksamhet?

Mina tidigare erfarenheter av föreningsverksamhet är främst ur ett deltagarperspektiv. Som barn och ung var jag med i de föreningar som fanns lokalt. Min egentliga föreningsaktiva bana kom igång under studietiden då

jag under en period var vice ordförande i ämnesföreningen Östsvea. Det var då en relativt liten ämnesförening, men vi jobbade aktivt med att stärka relationerna mellan studeranden och andra ämnesföreningar.

Varför sökte du dig till biblioteksbranschen?

Att jag skulle jobba på bibliotek var något jag kom fram till först under studietiden. Mitt huvudämne var svenska språket men i och med biämnet informationsvetenskap fick jag upp ögonen igen för biblioteken. Min bibliotekspraktik vid Åbo stadsbibliotek gjorde det klart för mig att det är på bibliotek jag ska jobba.

Vilket är ditt bästa biblioteksminne?

Mina bästa biblioteksminnen är från gymnasietiden. I stället för att ta skolbussen hem tog jag bussen in till stan och gick runt i Stadsbiblioteket i Jakobstad. Jag hade en lugn timme på biblioteket och letade upp allt det som intresserade mig för tillfället. När klockan sedan närmade sig 16 måste jag gå för att hinna med bussen som tog mig hem till Pedersöre.

Azra Arnautovic

Styrelsen presenterar sig

Foto: Malin Henricson

”**Lisa Ahlvik**, jobbar som specialbibliotekarie på Pedersöre kommunbibliotek och till mina uppgifter hör allt mellan bokprat, babypoesi och föreläsningar. Jag har nästan alltid flera böcker på gång samtidigt, just nu bland annat *De sista barnen på jorden* av **Max Brallier** och *Holländarn* av **Birgitta Bergin**.”

Foto: Bengt Östling

”Jag heter **Margareta Danielsson** och jobbar som informationsspecialist på Hankens bibliotek i Helsingfors. Just nu läser jag **Ann-Louise Bertells** bok *Vänd om min längtan*, som jag portionerar i små bitar så att den ska räcka länge, (kusligt) bra som den är.”

”**Sarah Hagström**, jobbar som informatiker på Arcadas bibliotek i Helsingfors. Just nu läser jag *Patria* av **Fernando Aramburu**, en bok vi har på gång i personalens bokcirkel på jobbet, och i öronen **Iiris Viljanens** *Polska från Korsholm*.”

”**Heidi Honga**, föreningens vice ordförande, jobbar som bibliotekarie på Åbo Akademis bibliotek. Jag läser just nu bokhistoria på distans vid Lunds universitet. I sommar har jag (åter)upptäckt min hemstad på cykel och jag blir bara mer och mer förtjust med åren.”

» Styrelsen presenterar sig ...

Foto: Marina Pliushchik

”Jag heter **Mikael Gros** och jag jobbar som content manager för nätbiblioteket Ebban. Jag har just läst färdigt *Dune* av **Frank Herbert** för att ladda upp inför den kommande filmen och samtidigt lyssnar jag på *Det här är en svensk tiger* av **Aron Flam**.”

Foto: Linda Träsk

”Jag är **Lotta Karlström**. Vikarierande bibliotekarie vid Nykarleby stadsbibliotek. Just nu läser jag **Nancy Springers** *Enola Holmes och den försvunna flickan*. Bokprat är en stor del av arbetet så jag försöker hänga med i barn- och ungdomslitteraturen.”

”Jag är **Tobias Larsson**, specialbiblioteksfunktionär på barnavdelningen på Richardsgatans bibliotek i Helsingfors. Just nu läser jag *Planeten Frank* av **David Yoon** och lyssnar på **Kylie** och gamla eurovisionspärlor.”

Foto: Martina Uthardt

”Jag heter **Gun Vestman** och arbetar som informatiker på Tritonia. Just nu läser jag bland andra *Mörkret vet* av **Arnaldur Indridason** samt *Och eken står där än* av **Sofia Lundberg**. Naturen och speciellt skogen är definitivt en av mina favoritplatser, den erbjuder en alldeles speciell sorts lugn.”

Finlands svenska biblioteksörening rf.

Styrelsen 2020

Marina Sandström, ordförande
Bibliotekschef
Vörå kommunbibliotek

Heidi Honga, viceordförande
Bibliotekarie
Åbo Akademis bibliotek

Lisa Ahlvik
Specialbibliotekarie
Pedersöre huvudbibliotek

Margareta Danielsson
Informationsspecialist
Hankens bibliotek

Mikael Gros
Content Manager
Ebban

Sarah Hagström
Informatiker
Arcadas bibliotek

Lotta Karlström
Bibliotekarie
Nykarleby stadsbibliotek

Tobias Larsson
Specialbiblioteksfunktionär
på barnavdelningen
Richardsgatans bibliotek

Gun Vestman
Informatiker
Tritonia

Styrelsen nås på fsbf@fsbf.fi

Utanför styrelsen

Azra Arnautovic
Verksamhetsledare
azra.arnautovic@fsbf.fi

Pia Vuorio
Chefredaktör
fsbf@fsbf.fi

Medlemsavgift

Ordinarie medlemmar 25 €
Studerande, arbetslösa, pensionärer
och föräldralediga 10 €
Konto:
IBAN: FI1280001270200513
Referensnummer: 30 050 15
Betaltarens namn bör vara samma
som medlemmens.

Adressändringar

Adressändringar och andra medlems-
ärenden kan meddelas per e-post till
Azra Arnautovic på azra.arnautovic@fsbf.fi

FSBF på sociala medier

Webbplats www.fsbf.fi
Facebook
Finlands svenska biblioteksörening
Twitter [fsbf_fi](https://twitter.com/fsbf_fi)
Instagram [fsbf.fi](https://www.instagram.com/fsbf.fi)

Instagram takeover

Om du eller ditt bibliotek vill dela med er av er vardag,
intressanta projekt eller evenemang, får ni väldigt gärna ta
över föreningens Instagramkonto under en överenskom-
men tid. Intresserad? Ta kontakt med Azra Arnautovic på
azra.arnautovic@fsbf.fi för mer information.

Medlemsavgiften

Vi vill påminna er om att betala årets medlemsavgift!
Medlemsavgiften är 25 € för ordinarie medlemmar och institutioner,
10 € för studerande, arbetslösa, pensionärer och moderskapslediga.
Betala in på kontot: IBAN: FI1280001270200513
BIC: DABAFIHH
Referensnummer är: 30 050 15.

Har ni frågor får ni gärna ta kontakt med verksamhetsledare
Azra Arnautovic på azra.arnautovic@fsbf.fi.

Bok BIO

PÅ KOMMANDE 2021

Bokbio för skolelever

Efter flera års succé med Bokbio för yngre barn, kommer nu Bokbio för skolelever. Eleverna ser nordisk film på biblioteket och/eller i skolan och bekantar sig med nordisk litteratur som anknyter till filmens tema. Det finns tre temapaketer:

Hjältar och symboler (åk 4–9)

Nordisk mytologi (åk 7 – andra stadiet)

Könsidentitet (åk 7 – andra stadiet)

ETT TEMAPAKET består av en kortfilm, en långfilm, litteraturlista och pedagogiska uppgifter. Man bjuder in eleverna till biblioteket, ser en kortfilm tillsammans och utför uppgifter som innebär att eleverna bekantar sig med nordisk litteratur.

I skolan kan man fortsätta med att se en långfilm och bearbeta upplevelsen med olika uppgifter.

Bokbio är producerat av Finlandssvenskt filmcentrum och Walhalla rf med stöd av undervisnings- och kulturministeriet. Det verkställs i samarbete med Nordisk kulturkontakt, som fungerar som projektets expert inom nordisk litteratur.

Materialet är gratis att använda och det kommer att finnas tillgängligt på: **www.bokbio.org**

PS! Fortsätt också att ordna Bokbio stunder för yngre barn! Allt du behöver finns på **www.bokbio.org**

Flykten över
gränsen

Odins öga

Girls Lost

Jag är rund

Valhalla

walhalla

FINLANDSSVENSKT
FILM
CENTRUM

Nordisk
kulturkontakt